

Radikalt ombygge skapade ny mötesplats

”Den mest radikala ombyggnaden av en kyrkobyggnad i Sverige”. Det kallar Sven Löfvenberg, projektledare, arbetet som Stockholms stadsmission gjort på före detta S:t Paulskyrkan. Resultatet är mångsidiga lokaler som varje månad lockar 10 000 besökare.

TEXT: JOSEFIN LINDERÅS FOTO: MIKAEL M JOHANSSON

PÅ UTSIDAN ser den gula kyrkan på Mariatorget i centrala Stockholm ut som vilken kyrka som helst. På insidan har den tidigare metodistkyrkan genomgått en totalrenovering och blivit en mångsidig mötesplats för Stockholms stadsmission.

– Vi gjorde stomrent, rev hela inredningen och byggde nästan ett nytt hus inne i huset, säger Sven Löfvenberg.

Sven Löfvenberg är vd på Kyrklig fastighetssamverkan i Stockholm (KFS) och har varit projektledare för ombyggnationen.

Den första förändringen märks redan vid entrén, som har flyttat från huvudporten i öster till den södra flygeln. I stället för att kliva in i ett klassiskt vapenrum, kliver du här in i en ljus reception som sömlöst övergår till serveringssal och kök.

– Ett stort mål med byggnaden var att skapa flexibilitet. Byggnadens tidigare förutsättningar lämpade sig dåligt för publik verksamhet. Till exempel behövde man gå över scenen för att komma till toaletten, berättar Jakob Wiklander som var arkitektfirman Spridds arkitekt.

Spridd ritade Mötesplats Mariatorget som fick en knutpunkt mitt i byggnaden, med dörrar till de större rummen och hiss och trapphus för att kunna röra sig upp och ned i huset. Utan att störa varandra kan två eller tre verksamheter pågå samtidigt.

NÄR LUNCHSERVERINGEN öppnar klockan 11 fyller pratglada gäster serveringen och den gamla kyrksalen. Samtidigt sitter några anställda en trappa upp och planerar kommande verksamhet.

FAKTA

Mötesplats Mariatorget

- Byggnaden köptes av Stockholms stadsmission 2015.
- De nyrenoverade lokalerna slog upp portarna i december 2022.
- Varje vardag serverar kaféet lunch till en mindre kostnad.
- Verksamheten är öppen för alla människor och det hålls konserter i stor och liten skala, samtalsgrupper, dans och yogaaktiviteter. Det finns också utrymme för deltagarledda aktiviteter.

Konferensrummet där de sitter har fönster som vetter mot den gamla kyrksalen, men här är tyst och stilla.

Trots att kyrkan inte är skyddad av kulturmiljölagen fanns lagstiftning att ta hänsyn till innan några förändringar kunde göras. Sven Löfvenberg berättar att det krävdes många samtal med berörda myndigheter och Stadsmuseet i Stockholm.

– Till sist blev det nästan en förhandling och vi åtog oss att återställa kyrkan på utsidan, säger Sven Löfvenberg.

På insidan fick man däremot tillstånd att göra mer och nu kallar Sven Löfvenberg det för ”den mest radikala ombyggnaden av en kyrkobyggnad som gjorts i Sverige”.

BITAR AV den ursprungliga kyrkan, ritad i engelsk nygotisk stil av bröderna Axel och Hjalmar Kumlien på 1870-talet, finns dock kvar. Jakob Wiklander pekar ut altartavlan från 1894, som sitter där den alltid suttit och skymtas när man rör sig mellan våningarna i husets kontorsdel och det gamla altaret, som återbrukats och blivit receptionsdisk.

Under de estetiska förändringarna finns ytterligare ett lager av förändringar. Många experter arbetade tillsammans för att få in

alla funktioner som önskades av Stockholms stadsmission och all modern teknik i det begränsade utrymmet. För som Stefan Fällman på företaget M3 bygg, säger:

– Själva bygget är det enklaste, säger jag som är byggare, om man har fått rätt förutsättningar som att ha rätt rådgivare och rätt kompetens tidigt.

Ett exempel: Med de moderna krav som byggnaden uppfyller räknar man tio liter luft per sekund per person. Den stora salen rymmer 200 personer, vilket betyder 2000 liter per sekund som ska gå in där.

Från de första ritningarna, där nästa hela byggnaden bestod av luftschakt, lyckades man hitta en lösning där det räckte med ett litet utrymme bakom hisschaktet.

– De moderna kraven kan kanske ses som lite överdrivna, men en byggnad som jobbar så här hårt med så många människor och verksamheter som löper under dagen, måste ha den här typen av luft. Annars går byggnaden sönder efter några år, säger Jakob Wiklander.

FÖR ATT få till ombyggnationen har de fyra aktörerna Stockholms stadsmission, KFS, Spridd och M3 bygg ingått i något som kallas för samverkansentreprenad. Det innebär större delaktighet

Jakob Wiklander.

Sofie Gazsó.

TIPS**Från Sven Löfvenberg**

- **Investeringskalkyl.** Ger en tydlig överblick över vilka olika nivåer av renovering som kommer att kunna ge plats för vilken verksamheterna.
- **Projektering.** Låt expertis planera bygget i detalj. Att bygga om i gamla hus är svårt och kräver bästa kompetensen.
- **Håll budget.** Att arbeta i samverkansentreprenad möjliggör att kontrollera kostnader under byggets gång.
- **Tillstånd.** Om alla förstår behovet och bakgrunden, går det att efter flera års samråd med länsstyrelser, stadsmuseum och alla kulturvårdande myndigheterna få göra en radikal ombyggnad.

Sven Löfvenberg visar altartavlan, som sitter krav på sin ursprungliga plats. Nya våningsplan har byggts runt den.

Genom att ge de mindre rummen fönster mot de större upplevs de inte som lika små. Rummen hänger samman visuellt, men ljudisolering har också varit viktig och det är inget problem att sitta på andra våningen och arbeta samtidigt som annat pågår nere i den stora salen.

från parterna och samma budget för alla. Arbetsättet lovsjungs av samtliga inblandade, som menar att detta också har gjort det möjligt att hålla budgeten.

– Stadsmissionen var väldigt noga med att budgeten var 90 miljoner, så hela projektet var styrt mot det. Det fick inte kosta mer hur mycket problem vi än stötte på, säger Sven Löfvenberg.

Han berättar att när Stockholms stadsmissions styrelse först fick prislappen på ombyggnaden höll projektet inte på att bli av. Då kom KFS in i projektet och gjorde tillsammans med stadsmissionen en investeringskalkyl utifrån olika scenarier.

– Kalkylen visade vad det skulle kosta att göra olika nivåer av reparation eller ombygg-

nation och hur mycket besökare det skulle generera. Att realisera arkitekttättningsförslaget från Spridd var det dyraste alternativet.

– Men i och med att vi satte siffror på verksamheten kunde styrelsen, och stadsmissionen som helhet, konstatera att det var värt 90 miljoner, för vi kommer att kunna bedriva så mycket mer verksamhet i en ombyggd kyrka, säger Sven Löfvenberg.

SOFIE GAZSÓ, samordnare och eventkoordinator på Mötesplats Mariatorget, bekräftar att det har gett resultat. Mötesplatsen har öppet varje vardag och erbjuder en bredd av aktiviteter. Varje månad har den runt 10 000 besökare.

I början av 2023 tilldelades Mötesplats Mariatorget ROT-priset, ett pris för byggnadsvård i Stockholm.

Byggnaden nominerades också till det prestigefyllda Kasper Salin-priset, vilket är ovanligt för något som inte är ett nybygge. Gruppen på Mötesplats Mariatorget ser det som ett tecken på att den har valt att gå rätt väg.

– De 3 500 kyrkor i Sverige som är skyddade av kulturmiljölagen är i praktiken omöjliga att sälja eller riva. Den enda framtiden för de som ska bekosta ägandet av kyrkorna är att göra byggnaden funktionell. Då är det värt att göra lite större grepp som ger en modern byggnad som går att använda, säger Sven Löfvenberg.

Lunchserveringen är, med cirka 200 gäster per dag, Mötesplats Mariatorgets populäraste verksamhet. En lunch kostar minst 20 kronor, men gäster kan betala hur mycket de vill.